

Pompeu Fabra

Un jove Pompeu Fabra retratat a llapis per Ramon Casas ARXIU

Un dia com avuy, però de 1868, nasqué Pompeu Fabra. Fou a Gràcia, allavors municipi independent, en una caseta pràcticament ayllada qu'hi havia a la travesera de Dalt, cantonada ab lo carrer de Larrart. Allavors aquests carrers no egzistian. Avuy tampoc egzisteix la caseta.

Un dels seus biógraphs, Josep Miracle, explica que Fabra se hauria fet dir Joan, si'l Mestre gués pugut triar lo nom. Mes lo padrí es qui ho decidí: Pompeu y punto (en reali-

L'apunt

Tenia poc més de 15 anys i Pompeu Fabra ja es preguntava per què s'havia d'escriure 'fret' i no 'fred', per què 'blanch' i no 'blanc', per què 'may' i no 'mai'. Amb la gent de l'Avenç emprendria una reforma ortogràfica que faria parlar.

tat, batejában al Mestre a la parròquia de Santa Maria de Jesús de Gràcia ab los noms de Pompeu, Antoni y Ramon). Ni los pares ni las dos germanas no 'l van anomenar may Pompeu; ni tampoc Antoni ni Ramon. Ni Joan. En familia, Pompeu Fabra era lo Peiu.

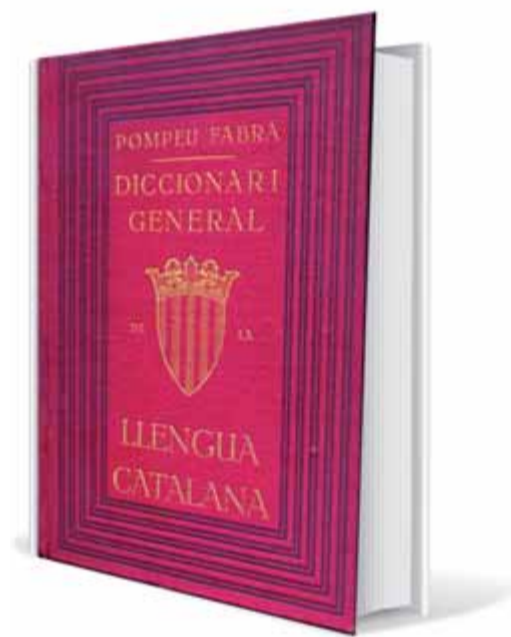
Quan Pompeu Fabra tenia 6 anys, la familia se va trasladar a viure al número 87 del carrer Gran de Gràcia. Se veu que fou per seguretat. Lo seu pare havia estat alcalde republicà de Gràcia y algú de ideas contrarias l'agredí an aquell descampat qu'era la travesera de Dalt. La familia decidí mudarse.

Quan Fabra tenia 7 anys la familia aná a viure al carrer de la Diputació (avuy en dia es el número 297), entre Claris y Lluvia, per recomenació de Bartomeu Galí, futur cunyat

de Pompeu Fabra. L'any següent tornáran a cambiar de pis: Lluvia, 46.

Quan Fabra tenia 15 anys hi hagué una altra mudansa: ara al carrer de las Molas, 1, 1er pis, fent cantonada ab lo carrer de Condal. Es an aquest pis ahont Fabra enlestí el Ensayo de gramática del catalán moderno, qual desá an un calaix. Tenia 17 anys; menos, segons algú biógraph.

El catalá de aquell temps era, poch si fa no fa, així. Ab aqueixas formas que segurament vos hán suptat. De fet, qui escrivia en catalá ho feya, an lo millor dels casos, partint de models ortogràfics diferents, lo que donava un resultat anárquich. No hi havia un sistema respectat. Y aixó que de intents no 'n faltavan. En 1884 los erudits de la Reial Academia de las Bonas Llettras publicáran una ortografia catalana. Un Fabra adolescent els ho va deixar escrit: an aquella ortografia s'hi havian de fer molts innovacions. *

U

Un dels seus biógraphs, Josep Miracle, explica que Fabra se hauria fet dir Joan, si'l Mestre gués pugut triar lo nom

FEMINITATS ADA CASTELLS

Milena i Pau

En poc temps he llegit dos llibres de dos autors ben diferents, però fruit tots dos de la pèrdua de les seves respectives mares, curiosament totes dues dones vinculades a Cadaqués.

Un és el llibre que Pau Riba dedica als últims dies amb la seva mare, *Sa meu mare*, una dona que no vol renunciar a dir adéu a l'Empordà.

L'altre, *Tot això passarà*, és la novel·la de Milena Busquets. Tot i que és ficció, un no pot evitar notar-hi l'ombra de la seva mare, Esther Tusquets, en una història que emocio-

na per la seva honestat fresca, sobretot quan la narradora contrasta la pèrdua de l'amor matern amb la buidor del sexe furtiu.

Començant pel gènere, són dos llibres molt diferents, però tots dos tenen una aproximació molt humana a una qüestió gens fàcil d'abordar sense caure en sentimentalismes tronats: l'orfenesa.

Tots dos llibres són bons i es mereixen que els lectors coneguin la seva existència, però un ha sonat molt més que l'altre. Busquets ha aparegut arreu i el seu èxit, fins i tot internacional, ha estat espantant; Pau Riba, tot i ser

un personatge públic, no ha estat ni de bon tros tan publicitat. El primer és un llibre que apareix en dues llengües alhora, amb el segell prestigiós d'Anagrama al darrere i tota la bateria d'una cultura consolidada amb una xarxa potent d'amics i coneguts. L'altre només es publica en català i, al damunt, és d'un músic que no es diu Lluís Llach.

És normal que el punt de partida sigui diferent, el problema és que ho continuï sent el punt d'arribada. A moltes cases, llegiran Milena i els agradarà; a ben poques, llegiran Pau: també els hauria agradat. *